

Toimihenkilöt neuvottelupöydässä

© Ilkka Levä 2021

Tiivistelmä

Toimihenkilöiden työ on paikantunut työnantajien ja työntekijöiden välille. Tämä keskellä olemisen tematiikka on tuottanut erisuuntaisia paineita toimihenkilöille. Luokkataistelun sijasta heitä on yhdistänyt ammatti-identiteetti, kouluttautuneisuus ja heidän asemansa luoma asiantuntijuus. Tästä asemasta johtuen toimihenkilöt ovat aktivoituneet työehtosopimustoiminnassaan kollektiivisesti huomattavasti työntekijöitä myöhemmin. Teknisiä toimihenkilöitä edustanut STTK hankki 1970-luvun lakoilla varteenotettavan neuvotteluaseman, joka todentui lopullisesti 1984 järjestön päästessä mukaan kunnalliseen ja valtiolliseen pääsopimukseen. Akava oli kyllä mukana pääsopimuksessa 1970-luvun alusta lähtien, mutta sen asema merkittävä työmarkkinakentän järjestönä todentui oikeastaan vasta 1984 akavalaisissa lakoissa.

Teos selvittää sitä, miten toimihenkilöt ja virkamiehet tulivat mukaan neuvottelutoimintaan pikkuhiljaa hivuttaen ja miten heidän asemansa vakiintui. Toimihenkilöiden määrä ylitti työntekijöiden määrän palkansaajista 1970-luvun lopulla. Suomeen syntyi samaan aikaan palkansaajien yhteiskunta. Teos avaa toimihenkilöiden itseymmärryksen muutoksia heidän neuvottelutoimintansa kautta sodanjälkeisestä järjestäytymisestä globalisaation aikaan ja keskitettyjen tuloratkaisujen loppumiseen.

Teos on ensimmäinen yleisesitys aiheesta. Se avaa erityisesti STTK:n ja TVK:n vaiheita uusilla näkökulmilla ja työmarkkinoiden yleistä toimihenkilöistymistä. Teos on ajankohtainen, sillä suomalainen sopimusjärjestelmä on murroksessa. Samaan aikaan koulutuksen rooli ja merkitys työelämässä kasvavat, mikä vaikuttaa läpi yhteiskunnan. Teos pohtii millaisia suuntia tuleville neuvottelijoille on tarjolla suhteessa menneeseen.